

Bosanski Srbin govori o srebreničkoj „muci“

Author: Velma Šarić

Svedok je pred Tribunalom izrazio žaljenje za zločine počinjene tokom jula 1995.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 687, 8. april 2011.)

Na suđenju Zdravku Tolimiru, pred Haškim je tribunalom ove sedmice svedočio Milan Nikolić – bivši oficir bezbednosti Bratunačke brigade vojske bosanskih Srba (Vojska Republike Srpske, VRS) – koji je opisao „stravičan zločin“ počinjen u Srebrenici.

Zdravko Tolimir je tokom rata bio zamenik komandanta za obaveštajni rad i bezbednost u vojsci bosanskih Srba, a bio je i direktno potčinjen Ratku Mladiću, za kojim Tribunal još uvek traga.

Okrivljeni se brani samostalno, pri čemu se tereti po osam tačaka – uključujući genocid, istrebljenje, ubijanje i prisilno razmeštanje i deportaciju Bošnjaka iz enklava Srebrenica i Žepa tokom jula 1995.

Nikolić se nalazi na odsluženju dvadesetogodišnje zatvorske kazne, koja mu je izrečena za zločine u Srebrenici. On je pred Haškim tribunalom već svedočio u tri ranija navrata – na suđenju Blagojeviću i Jokiću, u slučaju Popović i ostali, kao i u procesu Momčilu Perišiću. Sve njih terete ili su ih teretili za činjenje, ili pomaganje, ili podsticanje zločina u Srebrenici.

Nikolić je svedočio i na suđenju Miloradu Trbiću – bivšem pomoćniku komandanta za bezbednost Zvorničke brigade VRS-a, koga je bosanski sud osudio za genocid u Srebrenici na 30 godina zatvora.

Na početku svog iskaza, ovaj svedok optužbe je dao kratku biografsku izjavu, u kojoj je naveo da je rođen u istočnobosanskom gradu Bratuncu. U pitanju je opština koja se na jugu graniči sa Srebrenicom.

„Završio sam fakultet i radio kao profesor u srednjoj školi Đuro Pucar-Stari u Bratuncu“, dodao je Nikolić.

On je ispričao kako je, nakon što je 1992. brigada bila formirana, bio unapređen u vojni čin kapetana, dodajući da je taj čin imao i tokom jula 1995., pa sve do kraja leta.

„U julu 1995. bio sam šef odeljenja za bezbednost i obaveštajni rad Bratunačke brigade – velike jedinice koju su činila tri bataljona“, kazao je on.

Nikolić je potom pred sudom ispričao kako je u julu 1995. brigadom komandovao Vidoje Blagojević – čovek koga je Tribunal kasnije proglasio krivim za učešće u srebreničkom masakru i osudio na 15 godina zatvora.

Tužilac Nelson Tejer (Nelson Thayer) pitao je Nikolića može li da potvrdi da se izjasnio kao kriv i da je prihvatio odgovornost za zločine – na šta je usledio potvrđan odgovor.

„Jeste li u svojim ranijim izjavama izrazili kajanje zbog onoga što se dogodilo u Srebrenici i sa bosansko-muslimanskim stanovništvom u njoj?“, pitao je tužilac.

„Da, prilikom svakog iskaza pred sudskim većem, čak i pre no što je presuda izrečena, izrazio sam kajanje i učinio sam to kad god sam mogao“, odgovorio je svedok. „Toliko sam puta izrazio žaljenje i [pokajao] se zbog onoga što se dogodilo u Srebrenici, i ne samo da zaista osećam žaljenje . . . mene to muči.

„Posle svega što se dogodilo, želeo bih da i ovu priliku iskoristim da se izvinim žrtvama.“

Potom se rasplakao i dodao: „Budući da sam bio nastavnik u srednjoj školi, želim da iskoristim ovu priliku da se izvinim svim učenicima koji su bili pogođeni tim zločinom.“

Tužilac je svedoka pitao da li zna za još nekog oficira VRS-a koji je „priznao krivicu i prihvatio odgovornost za počinjene zločine pre no što je to učinio [Nikolić]?“

Nikolić je odgovorio da pre njega to nije učinio nijedan oficir VRS-a, dodajući kako „misli da je [bio] prvi oficir VRS-a koji je naprosto shvatio da se taj stravični zločin dogodio uz učešće pripadnika moje vojske“.

Da bi to pojasnio, rekao je: „Kad pominjem vojsku, ne mislim samo na svoju brigadu i svestan sam da su u vezi sa tim zločinom stvari koje sam učinio na neki način doprinele svemu što se dogodilo.“

Svedok je rekao kako je „u mnogo navrata već govorio i svedočio o tome da [njegova] uloga nije bila ključna“, te dodao: „Nisam planirao, ili organizovao, ili komandovao niti jednom od tamošnjih jedinica, naprosto sam bio tamo kako bih izvršavao naređenja, što je u dobroj meri doprinelo činjenici da se operacija završila na način na koji se završila.“

„Bio bih najsrećniji čovek na svetu da se ništa od svega toga nikada nije dogodilo, da nisam imao ništa s tim – ali ja jesam imao nešto s tim, bio sam tamo i video mnoge stvari, i apsolutno sam svestan da se tamo dogodio stravičan zločin koji se ničim ne može opravdati.

„Stoga, kao oficir VRS-a, moram da kažem istinu i priznam krivicu. I verujem da moram da podnesem odgovornost za ono što sam učinio.“

Nikolić je potom sudu ispričao kako mu se obratio pukovnik Radislav Janković, koji je bio pomoćnik komandanta za obaveštajni rad pri direkciji za bezbednost i obaveštajni rad Glavnog štaba, kojoj je na čelu bio okrivljeni Tolimir.

„Janković mi je rekao kako dolazi da mi pomogne da izvedem tu važnu operaciju“, kazao je Nikolić.

Dana 12. jula 1995. godine, nakon pada Srebrenice, Nikolić je dobio zadatak da obezbeđuje sastanke na najvišem nivou između Mladića i predstavnika Dačbata (tj. holandskih mirovnih trupa Ujedinjenih nacija) u hotelu Fontana u Bratuncu.

Pre jednog od sastanaka razgovarao je sa Popovićem, koji mu je bio neposredno nadređen, i koji mu je rekao da će svi Bošnjaci iz Potočara – njih oko 2,000 – biti zarobljeni i zatočeni.

Nakon što je Nikolić upitao šta će biti s njima, Popović mu je navodno rekao da „sve balije (pogrdan naziv za Bošnjake) moraju biti ubijene“.

Nikolić je sudskom veću rekao i da je sudelovao u operaciji koja je podrazumevala „iskopavanje i premeštanje leševa pogubljenih ljudi iz masovnih grobnica“, i koja je izvedena u septembru i oktobru 1995.

„Planirano je da to bude tajna operacija, ali je u njoj naprosto sudelovalo previše civilnih institucija, tako da tajnost nije mogla da bude očuvana“, kazao je on.

Na pitanje tužioca zbog čega je planirano da operacija bude tajna, Nikolić je objasnio da je to „verovatno bilo zato jer je na taj način trebalo da budu zataškani tragovi zločina“.

Prva optužnica protiv Tolimira objavljena je 25. februara 2005. Zatim je 31. maja 2007. usledilo hapšenje. A okrivljeni se u decembru 2009. izjasnio kao nevin po svim tačkama optužnice.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosanski-srbin-govori-o-srebreni%C4%8Dkoj-%E2%80%99Emuci%E2%80%9C>